

7. Постанові Верховного Суду від 19.06.2018 р. у справі № 910/23967/16. URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/75004222> (дата звернення: 10.12.2021)

8. Постанові Верховного Суду від 10.11.2021 р. у справі № 346/5428/17. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/101064302> (дата звернення: 10.12.2021)

Гонгало Регіна Францівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЗВИТОК АНТРОПОЛОГІЧНОГО ПРОСТОРУ, З ТОЧКИ ЗОРУ, ЧІТКО ВИРАЖЕНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Антропологія (грец. *ανθρωπος* — людина, *λογος* — наука) — біологічна наука, що вивчає тілесну природу людини, її походження і подальший розвиток, близько стоїть до суспільних наук, також наука про походження й еволюцію людини, утворення людських рас і про нормальні варіації фізичної будови людини. Як самостійна наука сформувалася в середині 19 століття [2].

Ю. Ю. Штурцев зазначає, що антропологія права – це саме та наукова дисципліна, яка завдяки антропо-правовому підходу вивчає та досліджує закономірності формування, функціонування і розвитку спільностного права [3].

Водночас, на думку вченого, вона володіє й значним емпіричним матеріалом, який і повинен піддаватись відповідній теоретичній «обробці» з метою отримання об'єктивних закономірностей.

Натомість у юридичній енциклопедії правова антропологія пояснюється тим, що проявляється не тільки як сфера правових знань і система теоретичних підходів, що спрямовані на висвітлення взаємовідносин людини з правовою реальністю; але й коли й такі

орієнтовані саме на аспект врегулювання конфліктів між людьми та забезпечення соціального контролю .

У співвідношенні конфліктного аспекту антропології права та цивільного процесу слід звернути увагу й на позицію М. А. Придворова та В. В. Трофімова. Вчені-дослідники зазначають, що, насамперед, саме конфліктне право зумовлюється конфліктним відношенням у соціумі юридичних норм, у яких наявні негативні правові засоби, що націлені на врегулювання між індивідуумами та організаціями, а також між правовими приписами, якими визначається міра дозволеної та правомірної поведінки соціальних суб'єктів у суспільстві[4].

До прикладу: відповідно до ст. 145 ЦПК України «до учасників судового процесу та інших осіб, присутніх у судовому засіданні, за порушення порядку під час судового засідання або невиконання ними розпоряджень головуєчого застосовується попередження, а у разі повторного вчинення зазначених дій – видалення із зали судового засідання». Проте це не означає, що видалення із судового засідання як захід процесуального примусу позбавляє можливості реалізувати право на змагальність, виконуючи змагальні обов'язки. Зокрема, така процесуальна свобода хоч є обмеженою в силу відсутності в судовому засіданні, але це обмеження має певний строк (адже видаляється на певний час, а не на весь судовий розгляд). Крім того, законодавцем надано можливість (і така не може бути обмежена рішенням суду) подавати скарги, заявляти клопотання та подавати докази тощо через канцелярію суду або в електронний спосіб, зрештою на інше судове засідання, тощо (ст. 43, 45, 49 ЦПК України тощо) [1]. Такі можливості охоплюються змістом як загальних, так і спеціальних процесуальних прав.

Отже, як бачимо, щодо цивільного судочинства об'єкт окреслюється елементами (а) правової реальності; елементом (б) процедури врегулювання конфлікту; (в) контролем, по суті, над конфліктом у силу оцінки реальної

дійсності правових відносин); (г) конфліктним правом; тощо. Варто мати на увазі, що центральною ланкою в догмі права є юридична норма. Адже, на думку вченого, саме в юридичних нормах і через юридичні норми (за великим рахунком через норми законів, інших формалізованих джерел) визначаються ситуації, які вимагають правового рішення, як і порядок прийняття таких рішень, а головне – правові засоби вирішення правових ситуацій, юридичних справ.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV (В редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 48, ст.436). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
2. Словник української мови: в 11 томах. – Том.1, 1970. – стор.52.
3. Штурцев Ю.Ю. Юридіко-антропологічне розуміння правового плюралізму // Антропологія права: філософський та юридичний вимір (стан, проблеми, перспективи): Матеріали Першого всеукраїнського круглого столу (м. Львів, 16–17 вересня 2005 року). – Львів: Край, 2006. – С. 302–307.
4. Придворова Н.А. Правоутворення та правотворчі фактори у праві / Н.А. Придворов, В.В. Трофімов. – М.: Норма; ИНФРА, 2021. – 399с.

Дрогозюк Крістіна Борисівна,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК УЧАСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ У РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ

Завдяки Пандемії коронавірусу COVID-19 усі сфери життєдіяльності зазнали серйозних змін. Зокрема, судова система України також була вимушена адаптуватись під нові реалії.

Так, з метою захисту населення від поширення гострих респіраторних захворювань і коронавірусу COVID-19, Кабінет Міністрів України установив з 12 березня 2020 р. до 22 травня 2020 р. на всій території України карантин[1]. У свою чергу, Рада суддів України листом від 16 березня 2020